

POSTANOWIENIE

Dnia 29 października 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z wniosku Skarbu Państwa - Naczelnika Urzędu Skarbowego w W.
przeciwko M. P. i T. M.

o orzeczenie zakazu prowadzenia działalności określonej w art. 373 ust. 1 Prawa
upadłościowego,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 29 października 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestnika M. P.

od postanowienia Sądu Okręgowego w W.

z dnia 22 października 2019 r., sygn. akt XI Ga (...),

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**2) zasądza od skarżącego M. P. na rzecz Skarbu Państwa -
Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 240
(dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów
zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 22 października 2019 r. Sąd Okręgowy w W. oddalił
apelację uczestników postępowania M. P. i T. M. od postanowienia Sądu
Rejonowego w W. z dnia 19 września 2018 r. orzekającego wobec uczestników na
okres dwóch lat zakaz prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek
lub w ramach spółki cywilnej oraz pełnienia funkcji członka rady nadzorczej,
członka komisji rewizyjnej, reprezentanta lub pełnomocnika osoby fizycznej
prowadzącej działalność gospodarczą w zakresie tej działalności, spółki handlowej,

przedsiębiorstwa państwowego, spółdzielni, fundacji, lub stowarzyszenia z uwagi na niezłożenie w ustawowym terminie wniosku o ogłoszenie upadłości.

W motywach rozstrzygnięcia podzielił stanowisko Sądu pierwszej instancji, że zaniechania uczestnika postępowania M. P. w złożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości stanowiące podstawę orzeczenia zakazu prowadzenia działalności gospodarczej, miały miejsce zarówno przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 15 maja 2015 r. Prawo restrukturyzacyjne (jedn. tekst: Dz. U. z 2019, poz. 243 ze zm., dalej: „Pr.r.”), jak i po jej wejściu w życie, do oceny skutków tego zaniechania stosuje się zatem przepisy ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe (jedn. tekst: Dz. U. z 2019, poz. 498 ze zm., dalej: „Pr.u.”) po dokonanej w dniu 1 stycznia 2016 r. nowelizacji, natomiast do ustalenia stanu niewypłacalności spółki należy stosować przepisy tej ustawy w obu jej brzmieniach, gdyż fakt ten zaistniał przed 1 stycznia 2016r., ale niewypłacalność trwała również po tej dacie (art. 452 ust. 2 i 3 pr. r.)

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez uczestnika M. P. Wnosząc o jej przyjęcie do rozpoznania wskazał, że jest ona oczywiście uzasadniona. Wynika to z błędnego zastosowania art. 373 ust. 1 Pr. Up., w poprzednim brzmieniu, z pominięciem, że poczynawszy od 1 stycznia 2016r. członek zarządu ma trzy miesiące na złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości. Ponadto, Sąd Okręgowy błędnie – zdaniem skarżącego - przypisał mu winę za zaniechanie złożenia w ustawowym terminie wniosku o ogłoszenie upadłości, pomijając że ustalenie, iż spółka jest niewypłacalna, a jej zobowiązania przekroczyły wartość majątku, jest możliwa po zapoznaniu się z bilansem. Tymczasem bilanse zostały sporządzone dopiero 24 czerwca 2016r. (za lata 2009 – 2015r.) oraz 14 - 16 lipca 2018r. (za lata 2016 – 2017), kiedy skarżący nie był już prezesem zarządu spółki.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną wnioskodawca Skarb Państwa – Naczelnik Urzędu Skarbowego w W. zastępowany przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania oraz zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżących, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) należy rozumieć sytuację, w której skarga jest uzasadniona w sposób ewidentny, wskazując na rażące i poważne uchybienia zaskarżonego orzeczenia, które są możliwe do stwierdzenia bez konieczności prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. Jedynie w takim wypadku możliwa jest kontrola prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji w postępowaniu kasacyjnym. Obciążenie go oczywistą i istotną wadą wskazuje, że usunięcie tego orzeczenia z obrotu leży w interesie publicznym – a tym samym, że może dojść do realizacji celu skargi kasacyjnej, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia (tak np. Sąd Najwyższy w postanowieniach z dnia 10 kwietnia 2013 r., III CSK 67/13, niepubl. i z dnia 29 września 2017 r., V CSK 162/17, niepubl.).

Sytuacja taka w analizowanym przypadku nie zachodzi. Przyjęte przez Sąd Okręgowy rozwiązanie problemów intertemporalnych, które wystąpiły w sprawie, odpowiada stanowisku prezentowanemu w tym przedmiocie w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. m.in. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2015r., III CZP 105/14, OSNC 2015, nr 12, poz.138 oraz postanowienia Sądu Najwyższego z

dnia 3 grudnia 2015r., III CSK 37/15, niepubl., z dnia 9 grudnia 2015r., II CSK 55/15, niepubl., z dnia 6 marca 2014r., V CSK 210/13, niepubl., i z dnia 25 kwietnia 2014r., II CSK 385/13, Biuletyn SN 2014, nr 9, str. 7). Skarżący był prezesem zarządu Biura (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. w okresie od 14 listopada 2012r. do 14 kwietnia 2016 r., a z podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, którą Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym jest związany (art. 398³ § 3 i 398¹³ § 2 k.p.c.) wynika, że podstawy do zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości istniały zarówno przed jak i po 1 stycznia 2016r. Wniosek skarżący powinien złożyć najpóźniej 11 marca 2015r., a nie uczynił tego do końca pełnienia swojej funkcji.

Uczestnik był także zobligowany zgodnie z art. 52 ust. 1 i 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (jedn. tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 351, ze zm.) zlecić sporządzenie rocznego sprawozdania finansowego nie później niż trzy miesiące od dnia bilansowego. Wyprowadzanie zatem z niewykonania tego obowiązku braku orientacji o sytuacji finansowej spółki i wiedzy o istnieniu podstaw do ogłoszenia upadłości, nie wspiera tezy o braku jego zawinienia.

W konsekwencji analiza wniosku, na tle podstaw skargi oraz motywów zaskarżonego orzeczenia, nie prowadzi do oceny, że stanowi ono konsekwencję jaskrawych błędów w podejmowanych działaniach procesowych czy wykładni prawa.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 520 § 3 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 8 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jedn. tekst: Dz. U. z 2018, poz. 265).